

(Be)sturend leiderschap

Conferentie over opbrengstgericht sturen op onderwijskwaliteit

voor schoolbestuurders, schoolleiders en toezichthouders

NBC, Nieuwegein, 31 oktober 2012

Programma

11.30 – 12.30 uur	inloop met lichte lunch
12.30 – 13.50 uur	Plenaire opening met o.a. Guuske Ledoux (Kohnstamm Instituut) en Hans van Dael (BMC/PO-Raad)
13.50 – 14.00 uur	verplaatsing
14.00 – 15.15 uur	Workshops en Hoorcolleges
15.15 – 15.30 uur	verplaatsing, koffie en thee
15.30 – 16.45 uur	Workshops en Hoorcolleges
16.45 – 17.00 uur	Verplaatsing met frisdrank
17.00 – 17.30 uur	Plenaire afsluiting door Coen Jutte
17.30 - 20.00 uur	Borrel en aansluitend dinerbuffet (diner op aanmelding vooraf)
20.00 uur	Na de files naar huis

Deelnamekosten

Uw bijdrage voor deelname aan deze conferentie bedraagt € 150 per persoon (incl. btw).

Dinerbuffet

Na afloop van de conferentie wordt u een dinerbuffet aangeboden. Hierdoor heeft u voldoende gelegenheid tot netwerken en kunt u na de files naar huis. Voor het dinerbuffet worden geen extra kosten in rekening gebracht. Wel dient u bij uw aanmelding aan te geven of u hiervan gebruik maakt.

Inschrijven

Schrijf u tijdig online in via poraad.nl/content/aanmelden-besturend-leiderschap

Bij uw inschrijving kunt u de workshops en/of hoorcolleges van uw voorkeur aangeven.

Indeling vindt plaats op basis van beschikbaarheid en volgorde van aanmelden.

Voor informatie over uw inschrijving kunt u contact opnemen met de organisatie: Congresbureau Zo Geregeld, Rosemiek Planthof, tel. 033-4658637 / 06-21883208, -raad@zo-geregeld.nl

LinkedIn Event en Group

Bent u actief op LinkedIn? Zoek (Be)sturend leiderschap (bij More onder Events), geef aan dat u deelneemt en zie wie ook komen!

Neemt uw schoolbestuur deel aan het project Opbrengstgericht leiderschap? Dan kunt u lid worden van de gelijknamige groep op LinkedIn en daar vertellen over uw ervaringen, vragen stellen, uw workshop toelichten of een discussie starten.

Twitter

Volg de conferentie op Twitter of praat mee via **#BLPO12** ((Be)sturend Leiderschap Primair Onderwijs 2012)

Overzicht hoorcolleges en workshops

Hoorcollege 1

De Motivatiethermometer: verhoog motivatie en daarmee opbrengsten

doelgroep: schoolleiders, schoolbestuurders

In dit interactieve hoorcollege gaan we in op hoe intrinsieke motivatie invloed heeft op opbrengsten in het klaslokaal. We bespreken de Motivatiethermometer. Dit theoretisch model laat zien 1) wat de rol van leiderschap en besluitvorming is in intrinsieke motivatie, 2) welke andere factoren van belang zijn in intrinsieke motivatie (autonomie, competentie en verbondenheid) en 3) hoe intrinsieke motivatie bijdraagt aan innovatief gedrag en opbrengsten.

Deelnemers krijgen inzicht in de factoren die bijdragen aan intrinsieke motivatie en hoe zij deze kunnen beïnvloeden. Aan welke 'knoppen' kunt u 'draaien' om middels intrinsieke motivatie opbrengsten te verhogen?

Kim Schut, directeur Onderwijs Innovatie Groep

Matthijs de Wit, motivatiespecialist Onderwijs Innovatie Groep

Hoorcollege 2

De relatie tussen intern en extern toezicht

doelgroep: schoolbestuurders, toezichthouders

In dit interactieve hoorcollege gaan we in op de manier waarop de Inspectie van het Onderwijs het toezicht op het bestuurlijk handelen uitwerkt. De relatie tussen de externe toezichthouder (de inspectie) en de interne toezichthouder (raad van toezicht, toezichthoudend bestuur) staat daarbij centraal. Hoe ontstaat er synergie? Hoe vindt afbakening van verantwoordelijkheden plaats? Waar ontstaat het gevaar van spanning tussen beide toezichtfuncties?

De hoofdinspecteur PO en een intern toezichthouder zullen reflecteren op effectief intern toezicht en de verhouding tussen intern en extern toezicht. U krijgt inzicht in de ontwikkelingen bij de Inspectie met betrekking tot het toezicht op het bestuurlijk handelen en wat dit betekent voor het interne toezicht in een onderwijsorganisatie.

Arnold Jonk, hoofdinspecteur primair onderwijs, Inspectie van het onderwijs

PM, intern toezichthouder

Hoorcollege 3

Systeemleiderschap – de sleutel tot schoolontwikkeling

doelgroep: schoolleiders, bovenschools managers, schoolbestuurders

In vrijwel elk schoolplan en strategisch beleidsplan komt naast 'opbrengstgericht werken' ook het woord 'systeemleiderschap' voor. Maar wat is nou eigenlijk 'systeem' en wat is leiding geven aan een systeem? In dit hoorcollege verkennen we het begrip op zoek naar de wezenlijke inhoud, en de kern van systeemleiderschap. Vervolgens passen we het begrip toe op schoolontwikkeling. De meest bepalende factor voor de kwaliteit van de school is de kwaliteit van de leerkracht, maar de tweede is leiderschap, zo blijkt uit wereldwijde studies van McKinsey. Hoe doet leiderschap er toe en kun je dat leren? Of misschien heeft u het al, zonder het scherp voor ogen te hebben?

Deelnemers krijgen een helder zicht op wat hen te doen staat. Niet alle vragen zijn beantwoord, maar de richting is duidelijk. U beschikt na afloop over een direct toepasbaar denkkader voor schoolontwikkeling.

Jos Hagens, consultant schoolontwikkeling en leiderschap, Algemene Vereniging Schoolleiders

Workshop 1

Cyclische zelfevaluatie van de leerlingresultaten en visitatie als onderdelen van Opbrengstgericht werken binnen Onderwijsgroep Amstelland

doelgroep: intern begeleiders, schoolleiders en schoolbestuurders

Hoe vergroot u de inhoudelijke kennis over opbrengstgericht werken binnen uw onderwijsorganisatie? Hoe maakt u de transfer naar de schoolteams in een proces van zelfevaluatie van de leerlingresultaten en visitatie tussen scholen onderling? In deze workshop vertellen wij u over de implementatie en het gebruik van een format voor schoolzelfevaluatie binnen Onderwijsgroep Amstelland en het proces van visiteren.

U maakt kennis met het format voor zelfevaluatie van de (lvs) leerlingresultaten en met het proces en de uitvoering van de visitatiebezoeken.

Carola Tabak, bovenschools intern begeleider kwaliteitszorg, Onderwijsgroep Amstelland
Fred van Oijen, directeur basisschool de Cirkel

Workshop 2

Ieder kind verdient zijn eigen perspectief!

doelgroep: intern begeleiders, schoolleiders en schoolbestuurders

Op de Klokbeker in Zwolle krijgen alle leerlingen een ontwikkelingsperspectief. Daarmee doen we recht aan kinderen en recht aan de kwaliteit van de school. Niet langer is het aantal A-tjes of B-tjes maatgevend voor de kwaliteit van het onderwijs, maar het leerrendement dat een leerkracht/school haalt. We maken inzichtelijk wat je als school toevoegt aan de ontwikkeling van een kind.

Kinderen worden beoordeeld op hun eigen capaciteiten, uitgedaagd op het niveau dat bij ze past, met haalbare doelstellingen. Werken met ontwikkelingsperspectieven kan op elke school. Het is een kwestie van kiezen! Deelnemers zien hoe zij met een aantal simpele aanvullingen op het leerlingvolgsysteem de omslag kunnen maken in de school door te gaan werken met ontwikkelingsperspectieven voor iedere leerling. Behalve dat het goed is voor kinderen bevordert deze manier van werken ook de professionaliteit van de leerkracht. Een praktijkverhaal pur sang met mogelijkheden voor elke school.

Hans Veldsink, cbs de Klokbeker, Vivente, Zwolle (natuurlijk leren)

Workshop 3

Kinderen centraal, met verbinding van leerlingresultaten op alle niveaus in de organisatie

doelgroep: schoolleiders, bestuurders en intern begeleiders

De Stichting PCBO Voorst ziet onderwijskundig leiderschap als een gedeelde verantwoordelijkheid van directeuren en ib'ers. Samen geven zij vorm en inhoud aan dit proces in de school. De professionele dialoog en het integraal werken met de datamuur helpen om data te vertalen naar kennis. Alle scholen van de stichting werken vanuit het gedachtegoed van David Hopkins: 'Elke school een topschool', gecombineerd met de *alignment* principes van Jay Marino: consistent integrale doelen stellen van bestuur tot leerkracht, klas en leerling. Het *Policy Governance*® model van Carver daarentegen, gaat uit van autonomie op schoolniveau.

In deze workshop presenteren we twee totaal verschillende uitwerkingen van de PDSA (*plan-do-study-act*) werkwijze. Beide aanpakken leidden bij de stichting tot de hogere opbrengsten die in de strategische doelen zijn geformuleerd. We bespreken kort het gedachtegoed van David Hopkins en Jay Marino en hoe dit deel uitmaakt van het school- en stichtingsbeleid. Met een praktijkverhaal laten we zien hoe dit op school vertaald wordt naar hogere leerlingopbrengsten, vanuit een PDSA-cirkel in de groepsbenadering. Een ander praktijkvoorbeeld illustreert deze uitwerking. Daarbij staan nadrukkelijk individuele leerlingdoelen centraal en ontstaat een inkadering die direct aansluit bij opbrengstgericht werken binnen passend onderwijs, met een accent op meerbegaafde leerlingen met meervoudige problematiek.

Er is ruime gelegenheid om met elkaar over deze voorbeelden in gesprek te gaan.

Dieneke Stoker, bovenschools intern begeleider en video-interactiebegeleider, lid innovatieteam project opbrengstgericht werken, Stichting PCBO Voorst

Alinde Switters, intern begeleider en video-interactiebegeleider, lid innovatieteam project opbrengstgericht werken, Stichting PCBO Voorst

Workshop 4

Nut en noodzaak van bestuurlijke visitatie

doelgroep: schoolbestuurders

In het najaar van 2011 heeft een aantal schoolbesturen deelgenomen aan een pilot van een visitatietraject van de PO-Raad. Schoolbesturen visiteerden elkaar op bestuursniveau. De Code Goed Bestuur diende daarbij als toetsingskader. Binnen het project 'Sturen op Onderwijskwaliteit' is de PO-Raad voornemens deze visitaties voort te zetten. Tijdens deze workshop deelt een van de bestuurders uit de visitatiepilot zijn ervaringen. Onder leiding van een gespreksleider wordt kritisch gereflecteerd op de opbrengsten van de pilot. Deze kritische reflectie zal worden benut bij de verdere vormgeving van het visitatiestelsel.

U krijgt een beeld van de wijze waarop schoolbesturen elkaar kunnen visiteren en levert een bijdrage aan de verdere vormgeving van het visitatiestelsel.

PM, deelnemende bestuurder visitatie traject

PM, interviewer/discussieleider

Workshop 5

Opbrengsten van het onderwijs en governance

doelgroep: schoolbestuurders

Het Sticht werkt sinds 2004 met het CvB/RvT model. Tot voor kort maakte de RvT alleen gebruik van de informatie die het bestuur aanleverde. De focus was vooral gericht op de bedrijfsvoering en niet op de opbrengsten van het onderwijs. In de workshop wordt duidelijk hoe de RvT stap voor stap beter in positie is gekomen en over de opbrengsten van het onderwijs wordt geïnformeerd. Welke informatie over die opbrengsten is voor de toezichthouder relevant? Na een presentatie gaan we met elkaar over deze laatste vraag in gesprek.

U krijgt inzicht in het proces bij Het Sticht, waarvan elementen in de eigen situatie gebruikt kunnen worden, en relevante informatie over de onderwijsopbrengsten aan CvB en RvT.

Kees Timmers, voorzitter college van bestuur, Het Sticht, Zeist

Workshop 6

Opbrengstgericht besturen, hoe doe je dat?

doelgroep: schoolbestuurders, toezichthouders

Deze interactieve presentatie over het concept opbrengstgericht besturen is een vervolg op de plenaire inleiding van Hans van Dael. Hoe houdt opbrengstgericht besturen verband met de Code Goed Bestuur PO?

Wat is opbrengstgericht besturen? Welke methodieken zijn er voor opbrengstgericht besturen? Hoe implementeert een onderwijsorganisatie opbrengstgericht besturen?

Op basis van uw input worden concept en methodieken voor opbrengstgericht besturen verder geconcretiseerd.

Hans van Dael, projectleider Sturen op Onderwijskwaliteit

Selma Janssen, assistent-projectleider Sturen op Onderwijskwaliteit

Workshop 7

Opbrengstgericht leiderschap, een 'boost' voor de leerlingresultaten?!

doelgroep: schoolleiders, schoolbestuurders en eenpitters

Opbrengstgericht leiderschap maakt een kwaliteitsslag in het onderwijs mogelijk. Welke bovenschoolse succesfactoren zijn van invloed op de resultaten van de individuele scholen en leerlingen?

In deze presentatie krijgt u antwoord op de vraag hoe u als bestuur/management en schoolleiding de leerlingresultaten op de scholen kunt verhogen door gebruik te maken van toetsgegevens en een *good practise* benadering. Door beleid te maken dat rekening houdt met de ontwikkelingsfase van elke school, gericht te sturen op resultaten en daarnaast scholen in zinvolle wederzijdse netwerken te verbinden is dit mogelijk.

We belichten de rol van het bestuur en de schoolleiders, maar ook de ondersteuning (coördinatie, monitoring, scholing, netwerken) die nodig is om dit te bereiken.

U krijgt inzicht in uw mogelijke rol bij het verbeteren van de schoolresultaten door, naast het gericht zijn op de resultaten, flankerend beleid te voeren. Welke aanpak werkt? Wat mag u verwachten? Welke focus moet u leggen?

Ria Vrolijk, coördinator WSNS Oost-Veluwe (de vereniging Federatief Samenwerkingsverband Oost-Veluwe Apeldoorn en omgeving), directeur SBO de Vorm

Natasja Berends, ambulante begeleider, Taal-Leesspecialist, school video-interactiebegeleider, projectleider opbrengstgericht werken

Workshop 8

Opbrengstgericht werken ontwikkelen, implementeren en borgen. Basis voor goed onderwijs. Nu.

Doelgroep: schoolleiders

Colon is een scholengroep van 25 reformatische scholen (veelal eenpitters) voor primair onderwijs in Zeeland. Ruim tweederde heeft een verbetertraject taal/lezen of rekenen uitgevoerd. Alle scholen nemen deel aan het project Opbrengstgericht leiderschap.

Tijdens de workshop benoemen we de succesfactoren op basis waarvan Colon opbrengstgericht werken op de agenda heeft gezet, implementeert en borgt. We vertellen over de opbouw en inhoud van de Zeeuwse toetskalender, de cyclus-OGW en het dashboard opbrengsten. Hoe zet u opbrengstgericht werken op de agenda, zo dat de focus op onderwijs en kwaliteit blijft liggen en de afrekencultuur wordt ontzenuwd? Hoe wordt opbrengstgericht werken een succesvolle interventie in uw organisatie?

Door alle lagen (leerling, leerlingengroep, leerkracht, intern begeleider/vakspecialist, team, schoolleider/directeur en schoolbestuurder) te betrekken bij de OGW-cyclus ontstaan de juiste rollen en verantwoordelijkheden. Wij vertellen ons verhaal, ondersteund met praktijkvoorbeelden, en gaan met deelnemers in gesprek over hun eigen ervaringen en ideeën.

Dik van Kleef, beleidsmedewerker Onderwijs, Colon Kapelle

Peter Kieviet, directeur Groen van Prinstererschool, Scherpenisse

Workshop 9

Toezien en toeschieten

doelgroep: schoolbestuurders, toezichthouders

Het opbrengstgericht werken van de 17 Salomoscholen wordt gestimuleerd door de wijze waarop het intern toezicht in de praktijk is vormgegeven. In de workshop gaan we in op de totstandkoming van het intern toezicht, de feitelijke werkwijze en de effecten ervan op de focus en acties van de scholen op het onderwijs en de opbrengsten. De kracht van het intern toezicht bij Salomo is dat het dicht bij de scholen staat en dat het toezicht/ de controle en het adviseren/meedenken in goed evenwicht is. Door de scholen wordt het intern toezicht dan ook ervaren als meedenkend, ondersteunend en stimulerend.

Voor deelnemers is het interessant een praktijkvoorbeeld te zien en te horen van een intern toezicht waarbij verantwoording van scholen aan het bestuur samengaat met ondersteunen en stimuleren.

Ben Custers, bestuurder/algemeen directeur Salomo (stichting voor christelijk onderwijs in Zuid-Kennemerland)
Margret Mes, beleidsmedewerker onderwijs Salomo

Workshop 10

Toon mij een goede school en ik toon u de goede schoolleider. No more excuse.

doelgroep: schoolleiders

In deze workshop worden geheimen van het leesverbeterplan Enschede onthuld. Aan het leesverbeterplan nemen 41 basisscholen en twee speciale basisscholen deel. De resultaten die de scholen hebben bereikt zijn zondermeer verbluffend. Eén van de belangrijkste verklaringen voor dit succes is de rol van de directeur als onderwijskundig leider.

Het leesverbeterplan heeft gezorgd voor een cultuuromslag in denken en handelen. Niet het deficit-denken staat centraal, maar de leerkrachtcompetenties: "Geen verschillen tussen leerlingen, maar verschillen in instructiebehoeften." Wat betekent deze visie voor de directeur? De directeur is verantwoordelijk voor de opbrengsten van zijn team. Dat betekent positieve *pressure and support*. Dat betekent ook aanwezig zijn bij alle belangrijke teambijeenkomsten, klassenconsultaties, flietsbezoeken, opstellen van schoolverbeterplannen, aansturen van interne begeleiders, voeren van doelstellingsgesprekken, werken met de datamuur, et cetera. Naast theorie gaan we vooral in op het praktisch handelen. Hoe breng je als directeur een veranderingsproces op gang? Hoe vertaal je de toetsresultaten naar praktisch handelen? U krijgt praktijkvoorbeelden van de directeur als onderwijskundig leider (video-opname) en van een draaiboek voor analyse van opbrengsten.

Ad Kappen, Ad Kappen onderwijsadviseur

Workshop 11

Van ad hoc naar pro-actief

doelgroep: schoolleiders, schoolbestuurders

De afgelopen jaren werkte VPCO De Basis van een chaotische bovenschoolse situatie, zonder algemeen directeur, met een bijna volledig nieuw bestuur en te weinig staf naar een opbrengstgerichte *plan-do-check-act* cyclus per 1 augustus 2011 op basis van het INK model. Nu wordt de opbrengstgerichte cultuur volledig ondersteund door de juiste middelen en instrumenten, zowel op school- als op bestuursniveau.

U krijgt een kijkje in dit proces van chaos naar *in control* en in wat hierover in de organisatie met elkaar ontwikkeld is. Ook besteden we aandacht aan de zachte kant: van weerstand (Kinderen zijn toch geen cijfers?) naar kritisch onderzoekend (Wat kan ik bijdragen aan de ontwikkeling van dit kind?).

U krijgt inzicht in de voorwaarden om gericht naar opbrengsten toe te werken.

Anneke den Bakker, directeur/bestuurder, VPCO De Basis
Heleen Broerse, directeur PCBS De Graankorrel/PCBS De Wegwijzer

Workshop 12

Vensters PO

doelgroep: schoolleiders, schoolbestuurders

Tijdens deze interactieve workshop maken deelnemers kennis met Vensters PO en de mogelijkheden die Vensters PO scholen en besturen biedt. In het kader van goed bestuur is het van belang om zicht te hebben op gegevens, zodat de school en het bestuur kan sturen op kwaliteit. Daarnaast is het inrichten van de horizontale dialoog met belanghebbenden een belangrijk thema binnen goed bestuur. Het project Vensters PO beoogt hieraan een bijdrage te leveren. Sinds januari 2012 is gewerkt aan de voorbereidingen van het project Vensters PO en nu start het project officieel. Tijdens deze workshop worden deelnemers geïnformeerd over de stand van zaken en het vervolgtraject. Hierbij komen onder meer de vastgestelde indicatorenset en de pilottrajecten aan bod.

Deze workshop wordt gegeven door het projectteam Vensters PO